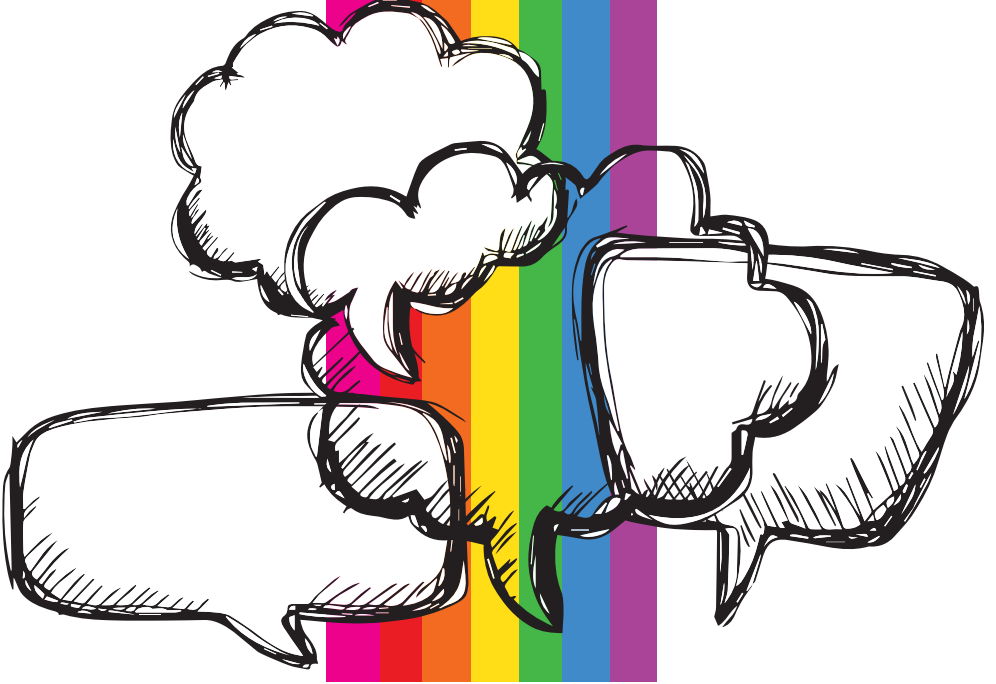

Konuşulmayan:

Kıbrıs Türk Toplumunda LGBTİ Haklarıyla İlgili Diyaloğu
Güçlendirme Projesi

KIBRIS'IN KUZEYİNDE

MEDYA ÇALIŞANLARI İÇİN LGBTİ ODAKLI HABER YAZIM KILAVUZU

Bu proje Avrupa Birliği tarafından Sivil Toplum Hareketleri Programı altında finanse edilmiştir. Kıbrıs Toplum Medyası Merkezi - CCIMC tarafından Kıbrıs Derneği ve Thomson Yolda işbirliğiyle yürütülmektedir.

KONUŞULMAYAN: KIBRIS TÜRK TOPLUMUNDA LGBTİ HAKLARIYLA İLGİLİ DİYALOĞU GÜÇLENDİRMEK

Konuşulmayan/Unspoken Projesi, Kıbrıs Toplum Medyası Merkezi tarafından Kuir Kıbrıs Derneği ve Thomson Vakfı ortaklığıyla yürütüldü. Bu proje, Avrupa Birliği tarafından Kıbrıslı Sivil Toplum Hareketi Programı çerçevesinde Kasım 2015'te finanse edilerek başladı. Konuşulmayan Projesi, Kıbrıs Türk toplumunda özellikle medya, eğitim, hukuk ve sağlık gibi çeşitli alanlarda LGBTİ farkındalığını artırmayı amaçladı. Hedef, LGBTİ bireylerin deneyimlediği cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılığa karşı mücadele ederek, LGBTİ'lerin medyadaki temsiliyetini iyileştirerek ve kamuoyu oluşturarak toplumsal değişim sağlamaktır. İki yıl süren Konuşulmayan/Unspoken Projesi kapsamında çeşitli aktiviteler düzenlendi. Bu aktiviteler; billboard kampanyaları, kamu spotları, farklı profesyonel alanlara yönelik seminerler, tutum araştıran anketler, tematik tartışmalar, kapasite geliştirme atölyeleri, editörlere yönelik yuvarlak masa tartışması, yıllık medya gözlem raporu, gazetecilere kapsamlı habercilik eğitimleri, aktivistlere iletişim ve savunuculuk eğitimleri, ve medya uzmanlarına yönelik kılavuz kitapçık, uluslararası konferanslara katılım için finansal destek ve onur yürüyüşü kapsamında yapılan aktivitelerin bir kısmıdır.

Bu yayının içeriğinin sorumluluğu tamamen CCMC, Kuir Kıbrıs Derneği ve Thomson Vakfı'na aittir ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmıyor olarak kabul edilemez

Thomson Vakfı, elli yıldan uzun bir süredir, dünyanın birçok yerinde gazetecilerin ve sivil toplum örgütlerinin daha etkin bir biçimde çalışmasını sağlamak için destek sağlamaktadır.

Yakın zamanda "Konuşulmayan: Kıbrıs Türk Toplumunda LGBTİ Haklarıyla İlgili Diyalogu Güçlendirmek" kapsamında gerçekleştirilen Avrupa Birliği destekli atöyle çalışmaları gibi hassas konular söz konusu olduğunda, vakfın yaptığı çalışmalar daha da önem kazanmaktadır

Kıbrıs'ın kuzeyindeki gazetecilerle ve sivil toplum örgütleriyle çalışırken, sorunların daha iyi bir şekilde anlaşılması, medya ve sivil toplum arasındaki diyalogun güçlendirilmesi ve lezbiyen, gey, biseksüel, transgender ve interseks (LGBTI) topluluğunun, mesajlarını daha büyük bir kitleye yayabilmesi için pratik becerilerin öğretilmesi amaçlanmıştır.

Bu kısa kılavuz, medyada yer alacak olan haberleri daha doğru ve dengeli bir biçimde yapabilmeleri için LGBTİ haberleriyle ilgilenen gazetecilere fikir sunmak üzere tasarlanmıştır. Bu kılavuz, sıkı kurallar koymadan, LGBTİ bireylerin diğer sosyal gruplar gibi adil, doğru ve kapsayıcı temsil hakkına sahip olduklarını yansıtmaktadır.

Bu kılavuz; haber yazar, düzenleyen, başlık yazar, yayın yapan tüm basın çalışanlarına yöneliktir ve hem yazılı basın hem de çevrimiçi medya için uygulanabilir bir çalışmadır.

Son yıllarda, LGBTİ topluluğunun deneyimlediği sorunlarla ilgili birçok önemli gelişme gerçekleşse de, atöyle katılımcılarından bazıları, sorunları ve taleplerinin medyada nasıl yansıtıldığıyla ilgili endişelerini dile getirmiştir.

Katılımcılardan büyük ölçüde olumlu geri bildirim alınmasına rağmen, Kıbrıs'ın kuzeyindeki medya ve ülkedeki LGBTİ topluluğu arasında kalıcı ve karşılıklı yarar sağlayan bir ilişki inşa etmek için çok daha fazla yol katedilmesi gerektiği aşıkardır.

Nigel Baker & David Quin

LGBTİ İLE İLGİLİ HABER YAZIMI KONUSUNDA GENEL İLKELER

Son yıllarda, LGBTİ topluluğuyla ilgili haberler, nadiren konuşulan ve tabu olarak düşünülen bir konudan, yaygın ve güncel bir konu haline gelmiştir. Dünyanın birçok şehrinde gerçekleşen ve gündeme getirilen Onur Yürüyüşlerinden, politik sorunlar haline gelen yasal birliktelik ve hemcins evliliklerine kadar toplulukla ilgili birçok konu ayrıntılı bir biçimde incelenmiş ve gündemde yer almıştır. Ancak, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Kıbrıslı Türk toplumundaki LGBTİ topluluğu da, hassas konuların medyada yer alma sıklığı, gazetecilerin bu konulardaki bilgi düzeyi ve medyanın bazı alanlarında topluluğa karşı bazen düşmanlık seviyesine çıkan örtük önyargı hakkında ciddi endişeler duymaktadır. Bu nedenle, LGBTİ ailesinin üyeleri, sorunları ve endişeleri hakkında daha doğru bilgilerin, daha geniş bir kitleye ulaşması açısından medyanın olası yararlarının farkında olmalarına rağmen, medya ile etkileşim kurmak konusunda isteksiz davranmaktadır.

Gazeteciler, genellikle karmaşık bir yapıya sahip olan bu türdeki konularda röportaj veya haber yaparken, gazetecilikte beklenen en yüksek standarttaki objektiflikten ve tarafsızlıktan ödün vermemelidir. Toplumun diğer üyeleri gibi eşcinsel, lezbiyen, biseksüel ve transgender bireyler de doğru, dengeli ve kapsayıcı habercilik hakkına sahiptir.

Stonewall hayır kuruluşunun raporlarına göre Birleşik Krallık'ta yaşayan LGBT topluluğundaki her beş kişiden biri ve trans topluluğundaki her beş kişiden ikisi son on iki ayda nefret suçuna maruz kalmıştır. Hal böyleyken, gazetecilerin adalet, saygı ve dürüstlük çerçevesinde çalışması daha da önem kazanmaktadır.

LGBTİ topluluğundan biriyle röportaj yaparken veya LGBTİ topluluğuyla ilgili bir haber yazarken, kişi kendine şu soruyu sormalıdır: "Bu herhangi bir kişiye soracağım bir soru mu?". Aynı zamanda, haberi yazmadan önce gazeteci "eşcinsel" veya "biseksüel" gibi etiketlerin, haber niteliği taşıyan konuyla alakalı olup olmadığını sorgulamalıdır.

Bireyin cinsel yönelimi veya cinsel kimliğinden, yalnızca haberle ilgili olması durumunda bahsedilmelidir. Stonewall'un sunduğu verilerin ışığında, medyanın önyargı ya da ayrımcılığı körüklemek adına çok dikkatli davranması gerekmektedir. Buna bağlı olarak, bir kişinin özel yaşamıyla ilgili soruların sorulması, yalnızca önemli bir kamu yararına hizmet etmesi durumunda kabul edilebilir bir durumdur.

Kimse, medya aracılığıyla herhangi bir konuda yapılacak özgür ve açık bir tartışmayı engellemek istemese de, gazeteciler, LGBTİ bireylere yönelik saldırgan veya yasadışı ifadeleri içerebilecek çevrimiçi yorumları, editöre yazılan mektupları veya telefon aracılığıyla yapılan açıklamaları da denetlemelidir.

Ancak, daha derin konuları işlemek isteyen gazeteciler için gündeme getirilmeyi hak eden toplumsal konularla ilgili birçok etkileyici hikaye mevcuttur. Bu konulara, kendilerine doğuştan atanan cinsiyeti sorgulayan ve cinsiyet geçişi yaparak ait hissettikleri cinsiyete sahip olmak isteyen gençlerin sayısındaki artış ya da LGBTİ topluluğunun ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama katkıları da dahildir.

"Kuir Kıbrıs" gibi dernekler, poster kampanyaları ve medyadaki çalışmalarıyla, bu türdeki konuları daha geniş bir kitleye yaymak için cesur davranışlar sergilemiştir. Ancak dernek, medyanın olayların yalnızca "sansasyonel" boyutuyla ilgilenmesi ve topluluğun gerçek ihtiyaçlarına odaklanmaması konusunda hayal kırıklığı hissetmektedir.

Dünyanın her yanından hikayeler yayınlayan İngiliz basın kuruluşu "Pink News"un haberlerine baktığımızda, bazı hayati toplumsal konuların daha çok medya organı tarafından, daha ayrıntılı bir biçimde işlenmesi gerektiği gerçeği göze çarpmaktadır. Bu gibi konuları işleyerek daha fazla çaba göstermeyi göze alan gazetecilerin alacağı karşılık da apaçık ortadadır.

Yasalar kapsamında, 2014 yılında, Avrupa'da yetişkin ve rızalı erkekler arasında cinsel ilişkiyi yasal hale getiren son bölge Kıbrıs'ın kuzeyi olmuştur. Ada genelinde, hemcins çiftler arasında cinsel ilişkiyi suç sayan herhangi bir yasa bulunmamaktadır. Hemcinsler arasında evlilik tanınmasa da, 2015 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nde hemcinsler arasındaki yasal birliktelikler yasal olarak tanınmıştır.

2017 yılında "Kuir Kıbrıs", onbir kamu kuruluşu ile iletişime geçmiş ve LGBTİ konularındaki uygulamaları hakkında bilgi istemiştir. Yanıt alınan beş kamu kuruluşu, ayrımcılığa karşı resmi uygulamalara sahip olduklarını ve LGBTİ topluluğunun yasalar dahilinde korunduğunu ifade etmiştir. Ancak dernek, ayrımcılığın "gizli" bir biçimde devam ettiğinden endişe duyduğunu dile getirmiştir.

Karşılıklı şüpheyi veya herhangi bir anlaşmazlığı ortadan kaldırmak için Kıbrıs'ın kuzeyindeki LGBTİ topluluğu ve medya arasında kalıcı bir diyalog geliştirmek oldukça önemlidir. Medya, herhangi bir düşünce veya önyargı sebebiyle "Kuir Kıbrıs" gibi derneklerle iletişim kurma konusunda endişe duymamalıdır.

Cesaret gerektirse de, aynı şekilde, LGBTİ topluluğunun üyeleri de, haber niteliği taşıyan bir olay veya geniş kitlelere duyurmak istedikleri bir mesajı iletme konusunda medyaya iletişime geçme konusunda korku duymamalıdır.

Sosyal medya, grup içerisine ve ötesine haber ve bilgi dağılımı için hayati bir kanaldır. Çevrimiçi yayınlar, gazeteler, radyo ve televizyon kitle pazarına ulaşarak, yayılan ve genellikle doğru olduğu varsayılan yanlış bilgilerin (yaygın bir biçimde "sahte haber" olarak bilinen haberlerin) yıkılmasını sağlayabilir.

Bazı sorunlar, gazetecilerin büyük ölçüde hassasiyet göstermesini gerektirse de, LGBTİ topluluğuyla ilgili haber yapmak, diğer haberleri yapmakla eşdeğer niteliktedir. Gazeteciler olarak bilgilerimizin doğruluğundan ve haberlerin yazılması ya da yayınlanması sırasında en dengeli şekilde davrandığımızdan emin olmalıyız.

Etiketlerden bağımsız olarak, her bireyin farklı bir hikayesi olduğunu unutmayın. İnsan hikayeleri gazeteciliğin can damarıdır ve LGBTİ topluluğunda, topluluğa ait üye sayısı kadar çeşitli insan hikayesi mevcuttur.

"LGBTİ bireylerin cesur ve korkusuz bir biçimde konuşması, mesajlarını daha geniş bir kitleye taşımamıza yardımcı olacaktır... LGBTİ hakları, insan haklarıdır."

Gizem Özgeç, Kıbrıslı Türk Gazeteciler Birliği

"LGBTİ bireylerin kendilerini ve fikirlerini özgürce ifade edebildięi bir medya yaratmak sorumluluęumuzdur."

Serkan Soyalan, Basın-Sen Genel Sekreteri

"Homofobik ve transfobik idareyle ilgili maddeler hakkında bir farkındalık kampanyası yapmak istedik. İki popüler yerel televizyon kanalında program ayarlamamız için bir saatten kısa bir süre ve birkaç telefon görüşmesi yeterli oldu."

Faika Deniz Paşa, Kuir Kıbrıs Derneği

"İnsan hakları odaklı haberler sayesinde, medyada hegemonik söylemi dönüştürme, farkındalık yaratma ve LGBTİ gündemi hakkında bilgi verme konusunda birçok gelişme yaşandı."

Tuğçe Hürsöz

"LGBTİ hareketiyle ilgili olarak kitlelere ulaşma ve farkındalık yaratma konusunda, medya en önemli araçtır."

Erman Dolmacı

TERMİNOLOJİ İLE İLGİLİ İLKELER

- 1** Çoğu ana akım medya organı, çağdışı ve geçersiz sayılan "homoseksüel" terimini yalnızca bilimsel veya klinik bağlamında kullanmaktadır. Daha çok kabul edilen ve daha kabul edilir bir konumda olanlar ise "eşcinsel", "lezbiyen" ve "transgender" terimleridir. LGBTİ topluluğu içerisinde en kabul edilir terimler olmalarının yanı sıra, toplum tarafından da en kolay anlaşılabilir terimlerdir.
- 2** Aynı şekilde, gazetecinin "heteroseksüel çift" gibi bir söylemde bulunmasının olasılığının çok düşük olduğunu varsayarak, "eşcinsel çift" veya "eşcinsel ilişki" gibi bir kullanımda bulunmasının da gereksiz olduğunu söyleyebiliriz. Her iki durumda da "çift" veya "ilişki" olarak ifade etmek doğru olacaktır; konunun bağlamına göre "cinsel ilişki" olarak ifade etmek de kabul edilebilir.
- 3** "Cinsel tercih" kullanımı, eşcinsel, lezbiyen ve biseksüel olmanın özgür iradeyle yapılmış bir seçim olduğunu ima etmesi nedeniyle tercih edilen bir kullanım değildir. Bu terim, "tercihlerinin" "tedavi edilebileceğini" öne sürerek LGBTİ topluluğunu eleştiren kişiler tarafından benimsenmiştir.
- 4** "Homoseksüelliğini açıklamak" ve "homoseksüelliğini itiraf etmek" de, tarihi ve olumsuz anlamlar taşıyan kullanımlar olduğu için çağdışı terimler arasındadır. Her iki kullanım da, utanç duyulması ve gizli tutulması gerektiğine dair bir altmetin içermektedir. Haber bağlamında görünürlük önemli ise, "açık lezbiyen" veya "açık eşcinsel" kullanımların yer alması kabul edilir ve anlaşılır bir durumdur.
- 5** Bazı gruplar ve bireyler "kuir" gibi olumsuz algılanan terimlerin anlamlarını yıkmış olsa da, bu terim gazeteciler tarafından yalnızca bir başkasının haberini yaparken veya bir başkasından alıntı yaparken kullanılmalıdır. Bu durumlarda bile, gazetecinin bağlamı sağlaması önemlidir.
- 6** Bazı sektörlerde aşağılayıcı bir anlama sahip olduğunu akılda bulundurarak, "eşcinsel yaşam tarzı" gibi kullanımlara yer verirken dikkatli olun. LGBTİ topluluğunda her birey yaşamını farklı bir şekilde sürdürmektedir; dolayısıyla tek tip bir "yaşam tarzı" olduğu varsayımında bulunmak yanlıştır.
- 7** Transgender topluluğuna üye bir bireyden bahsederken "cinsiyet değiştirmek", "ameliyatsız" veya "ameliyatsız" gibi söylemlerde bulunmaktan kaçının. Bir birey hakkında bilgilerin tamamına sahip olmadığınız ve cinsiyet geçişi ameliyatı yaptığınızdan emin olmadığınız sürece, bir kişinin geçiş ameliyatı yaptıracağını varsaymamalısınız. Bireyin ameliyat yapıp yapmayacağını yönelik bir imada bulunmaması nedeniyle, "geçiş" terimi çok daha doğru bir kullanım olacaktır.
- 8** Cinsel kimliği ifade ederken, mümkün olduğunca spesifik olmaya dikkat edin. Doğumda "erkek" cinsiyeti atanan ve kadın cinsiyetine geçiş yapan bir birey "trans kadın"dır. Doğumda "kadın" cinsiyeti atanan ve erkek cinsiyetine geçiş yapan bir birey "trans erkek"tir.

9 Yukarıda da belirtildiği gibi, bir bireyin transgender statüsü yalnızca haber bağlamında önemli bir bilgi olması durumunda açıklanmalıdır. Bir kişiyi yalnızca geçiş yaptığı ya da geçiş sürecinde olduğu için araştırmak gizlilik hakkını ihlal etmektir. Gazeteciler, bu türdeki bir haber yazmadan/yayınlanmadan önce haberin birey, bireyin ailesi, arkadaşları ve iş hayatı üzerinde nasıl bir etki bırakabileceği konusunda etraflıca düşünmelidir.

10 Bu kılavuz, "siyasi doğruluk" hakkında talimatlar gibi anlaşılrsa da, aslında söz konusu bireyler için büyük önem taşıyan sorunlarla ilgili ciddi bilgiler sunmaktadır. Buradaki en zorlu görev, gazetecinin kamu yararına hizmet eden bir yayında bulunacağına inanıp inanmamasıdır.

1 Başlangıçta kişinin nasıl tanıtılmak istediğini (erkek, kadın, interseks, transgender vs.) öğrenin. Kişiyi yanlış bir şekilde tanıtmak, kişinin kırılmasına yol açabilir ve doğal olarak görüşmeden istediklerinizi alamamanıza neden olabilir.

2 Transgender kişilere daima seçtikleri isimle hitap edin. Bazıları yasal olarak değiştirmek için çok genç olabilir veya yasal değişiklik için gereken maddi güce sahip olmayabilir.

3 Transgender kişilerin hangi zamirle hitap edilirken rahat hissettiklerini öğrenin. Kendilerini ikili cinsiyet zamirleri ile tanımlamıyorlarsa, onlara "O" diye hitap etmek kabul edilebilir bir durumdur.

4 "Biraz kendinizden bahsedin" ya da "Deneyiminizi nasıl tanımlardınız?" gibi açık sorular sormaya dikkat edin.

5 Ancak, herhangi bir örtük önyargı içermiyorsa kapalı sorular da eşit derece kabul edildir. Örneğin, "Cinsel yöneliminiz veya cinsiyet kimliğinizden dolayı ötekileştirmeye veya mağduriyete maruz kaldınız mı?" gibi bir soru sorulabilir.

6 Ancak, cinsellikle ilgili özel sorular kabul edilir değildir. Kendinize "Böyle bir soruyu bir başkasına sorar mıydın?" diye sorun.

7 Kullanılan terimleri tam olarak anladığınızdan emin olun. Bu kitapçığın sonunda sıkça kullanılan terimleri içeren bir sözlük bulabilirsiniz.

8 Röportaj yaptığınız diğer kişiler gibi ortak konular bulmaya çalışın. Spor, sanat, müzik veya edebiyat gibi bir konu konuşmak, güven oluşturmanıza yardımcı olabilir.

9 Tepki almaktan korkuyorlarsa, kimliklerini gizlemeyi teklif edebilirsiniz. Görüşülen kişinin risk altında olduğu durumlarda, takma isim kullanmak yaygın bir biçimde kullanılan bir uygulamadır. Takma isim kullanılıyorsa, haberin sonunda belirtilmelidir. Haber, radyo veya televizyon aracılığıyla yayınlaniyorsa, kişinin sesini ya da yüzünü gizlemek için kullanılacak birçok yöntem bulunmaktadır.

10 Özellikle görüşülen kişinin zor bir dönemden geçtiği bir durum söz konusu ise, sorduğunuz sorular konusunda hassas davranın. Güncel araştırma sonuçları, genç transgender bireylerin mental stres tecrübe etmeye ve kendi kendine zarar vermeye daha eğilimli olduklarını göstermektedir.

11 Sabırlı olun: İyi bir röportaj istiyorsanız, açılma konusunda süreye ihtiyaç duyan bireylere zaman tanımak yararlı olacaktır.

12 Görüşülen bireye veya topluluğa karşı herhangi bir suçlamaya ya da saldırıya neden olabilecek ifadeler kullanmayın. Haberi yayınlamadan önce etraflıca düşünün

HİKAYE FİKİRLERİ

1 LGBTİ topluluğuna yönelik nefret suçlarının ve şiddetin yaygınlığı nedir? Bunları engellemek için yetkililer tarafından neler yapılmaktadır?

2 Kamu hizmetlerinde, bu topluluğa yönelik ayrımcılık var mı?

3 Hemcins çiftler için evliliği meşrulaştırma konusunda halk neler düşünmektedir?

4 Doğum sırasında atanan cinsiyetinden geçiş yapmak isteyen çocuklar ve genç bireyler için nasıl bir destek sağlanmaktadır?

5 Çocuklar ve genç yetişkinler, açılma konusunda ne derecede zorluk yaşamaktadır?

6 Adanın kuzeyinde, Kuir Kıbrıs tarafında yürütülmekte olan reklam kampanyası hakkında neler düşünülmektedir?

7 Kıbrıs'ın kuzeyinde LGBTİ bireylere karşı tutumlarda önemli bir değişiklik var mı? Bir değişiklik yoksa bunun nedenleri nelerdir?

8 LGBTİ topluluğunun haklarına ve topluluğu korumaya yönelik yasalar açık ve net mi? Avukatlar ve yasal organlar, yasaların yeterli olduğunu mu yoksa güçlendirilmeleri gerektiğini mi düşünüyor?

9 LGBTİ topluluğundan bir rol modeli vurgulayın.

10 Topluluğun ekonomiye, siyasete veya sanata olan katkılarına odaklanın.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Açık (Out): özel, kamusal ya da iş yaşamlarında, kendilerini LGBTİ olarak tanımlayan kişiler için kullanılan bir terimdir.

Açık eşcinsel: özelde, kamuda ya da iş yaşamlarında kendilerini eşcinsel olarak tanıtan bireyleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir. "Açık eşcinsel", "açık biseksüel", "açık lezbiyen" ya da "açık transgender" gibi söylemler yaygın bir biçimde kullanılsa da, tartışmalı kullanımlar olmaları nedeniyle açık (out) daha çok tercih edilen bir kullanımdır.

Açılmak: kademeli bir şekilde gerçekleşen kendini kabullenme sürecidir. Kişi, önce kendilerine bir LGBTİ kimliği oluşturur ve daha sonra başkalarına açılmaya karar verebilir.

Aseksüel: cinsel çekim deneyimlemeyen kişileri tanımlamak için kullanılan bir ifadedir.

Bifobi: biseksüel kişilere karşı duyulan korku. Bu korku, genellikle rasgele cinsel ilişkiler ve cinsel hastalıkların bulaşmasıyla ilişkili yanlış bilgiler temelinde oluşan basmakalıp düşüncelerden kaynaklanır.

Biseksüel: aynı cinsiyette veya farklı cinsiyetlerdeki kişilere karşı devamlılığı olan fiziksel, romantik veya duygusal çekim duyan bireyler için kullanılan bir ifadedir. Bu çekim, yaşam boyunca farklı şekillerde ve farklı derecelerde deneyimlenebilir. Biseksüel bireyler, biseksüel olarak tanımlanmak için spesifik cinsel deneyimlere sahip olmak zorunda değildir. "Biseksüel" kelimesinde kısa çizgi yoktur ve yalnızca cümle başlarında kullanıldığı zaman büyük harfle yazılır.

Cinsel tercih: uygun olmayan "cinsel tercih" kullanımından kaçınılmalıdır. Bu terim, gey, lezbiyen veya biseksüel olmanın bir tercih olduğu ve dolayısıyla "tedavi edilebileceği" varsayımını taşır. Kişinin cinsel yöneliminin farkında olması için spesifik cinsel deneyimler yaşamış olması gerekli değildir.

Cinsel yönelim: bir bireyin kalıcı olarak başkasına duyduğu fiziksel, romantik veya duygusal ilgisi için kullanılan bir terimdir. Cinsel kimlik ve cinsel yönelim terimleri aynı anlamı taşımaz.

Cinsiyet geçiş ameliyatı: geçiş sürecinden bahsederken, ameliyat konusuna vurgu yapılmaması ve çağdışı "cinsiyet değiştirme ameliyatı" teriminin kullanılmaması gerekir. Ameliyatı tercih etmeyen transgender bireyler de vardır.

Cinsiyet kimliği: kişinin kendi cinsiyetini nasıl anladığını belirtmek için kullanılan bir ifadedir. Transgender kişilerin cinsiyet kimlikleri ve doğumla atanan cinsiyetleri arasında bir uyumsuzluk söz konusudur.

Cross dresser: travesti sözcüğü yerine kullanılan bir terimdir. Genellikle bu terim, kültürel olarak kadınlara ilişkilendirilen kıyafetleri, aksesuarları ve makyajı zaman zaman kullanan erkekleri ifade etmek için kullanılır. Bu erkekler, genellikle kendilerini heteroseksüel olarak tanımlar. Cross dresser olan kişiler, cinsiyetlerini kalıcı bir biçimde değiştirmeyi veya sürekli bir biçimde kadın olarak yaşamayı tercih etmezler.

Eşcinsel: hemcinsine karşı fiziksel, romantik veya duygusal çekim duyan kişileri tanımlamak için kullanılan bir sıfattır (örn. eşcinsel erkek veya eşcinsel kişi).

Ev ortaklığı: iki kişi arasındaki ilişkinin, sınırlı koruma ile kamusal ya da yasal anlamda tanınma durumu için kullanılan bir ifadedir.

Evlilik: gün geçtikçe toplumdaki tüm bireylerin eşitliği için bir ölçüt haline gelse de, bazı ülkelerde ve kültürlerde tartışmalı bir konudur. Evlilik hakkında yazarken, hemcins çiftler için evliliğin farklı olduğu varsayımına neden olabilmekten dolayı "eşcinsel evlilik" ve "hemcins evlilik" gibi kullanımlardan kaçınılmalıdır.

Geçiş: aile, arkadaş ve iş arkadaşlarına söylemek, farklı bir isim ve yeni zamirler kullanmak, farklı giyinmek, resmi belgelerde isim/cinsiyet değiştirmek, hormon tedavisi almak veya bir ya da birden fazla farklı tıbbi müdahaleyi de içerebilecek karmaşık süreci ifade etmek için kullanılan bir sözcüktür.

Gizli: cinsel yönelimi konusunda açık olmayan kişiler için kullanılan bir sözcüktür. Bu, yazacağınız herhangi bir haber için geçerli olabilir. Bazı kişiler, cinsel yönelimleri konusunda yakınlarına açık olmalarına rağmen, yargılanma, taciz veya işten atılma korkusu nedeniyle kamuoyuna açılmak istemeyebilir.

Heteroseksüel: karşı cinsle yönelik fiziksel, romantik veya duygusal çekim duyan kişileri tanımlamak için kullanılan bir sıfattır. İngilizce'de "straight" kelimesi de sıklıkla kullanılır.

Homofobi: hemcinsine ilgi duyan kişilere karşı duyulan mantıksız korku. Korku yerine "önyargı" daha yaygın olarak kullanılan bir ifadedir.

Homoseksüel: yukarıda da belirtildiği gibi, çağdışı bir terim olan homoseksüellik yalnızca bilimsel veya klinik bağlamda kullanılmalıdır. Saldırgan bir ifade sayılan bu terim, çoğu ana akım medya organı tarafından kullanılmamaktadır.

İfşa etmek: yukarıda yapılan uyarıyı akılda bulundurarak, bir kişinin cinsel yönelimini veya cinsel kimliğini, kişinin onayı olmadan kamuoyuna açıklama durumunu ifade etmek için kullanılan bir terimdir. LGBTİ topluluğundaki çoğu kişinin rahatsız olduğu bir durum olmasının yanı sıra, ilgili kişinin ciddi tepkilere maruz kalmasına neden olabilir. Bu nedenle, bu türdeki bir davranış yalnızca çok önemli bir kamu yararına hizmet etmesi durumunda haklı çıkarılabilir.

İnterseks: tipik olarak kadın veya erkek olarak kategorize edilemeyen üreme ya da cinsel anatomiye veya kromozom desenine sahip kişileri tanımlamak için kullanılan genel bir terimdir. Çağdışı ve aşağılayıcı sayılan "hermafrodit" kelimesini kullanmaktan kaçınınız. Bazı kişiler kendilerini interseks olarak tanımlayıp, cinsiyet kimliğini transgender olarak ifade etse de, ikisi ayrı terimlerdir ve karıştırılmamalıdır.

Kuir: cinsel yönelimleri yalnızca heteroseksüellikle sınırlı olmayan gençler başta olmak üzere, bazı kişiler tarafından bir sıfat olarak kullanılsa da, bazı kişiler tarafından da saldırı amaçlı kullanıldığı için dikkatli bir şekilde kullanılması gereken bir terimdir. Bazı bireyler eşcinsel, lezbiyen veya biseksüel terimlerinin kısıtlı olduğunu düşündüklerinden, kendilerini kuir olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda, bazı bireyler, cinsel kimliklerini veya cinsiyet ifadeleri tanımlamak için de kuir veya "genderqueer" terimlerini kullanmaktadır.

Lezbiyen: Bir kadına fiziksel, romantik veya duygusal çekim hissedilen kadınları ifade etmek için kullanılan zbir terimdir. Bazı lezbiyenler, eşcinsel veya eşcinsel kadın olarak tanımlanmayı tercih eder.

LGBTİ: lezbiyen, gey, biseksüel, transgender ve interseksin kısaltmasıdır. "Eşcinsel topluluğu" kavramı, geniş bir kavram olduğundan ve topluluğun çeşitliliğini doğru bir biçimde yansıtamadığından tercih edilmemelidir. LGBTİ topluluğu daha doğru bir ifadedir.

Natrans (cisgender): kısaca transgender olmayan olarak tanımlanabilir. "Cis", Latince'de "aynı tarafta" anlamına gelir.

Sivil birliktelik: birçok Batı ülkesinde (Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere) hemcins çiftler için evliliği yasal hale getirilse de, diğer ülkelerde yasal olarak hemcins ilişkiler, daha az hak tanınan sivil birliktelikler aracılığıyla tanınır.

Transgender: genellikle doğumda atanan cinsiyetle ilişkilendirilmeyen ve farklı olan bir cinsel kimliğe veya cinsiyet ifadesine sahip kişileri tanımlamak için kullanılan genel bir terimdir. Birçok transgender birey, cinsel kimlikleriyle uyumlu bir bedene sahip olmak amacıyla, tıp doktorları tarafından hormon tedavisi almaktadır. Bazı transgender bireyler ise ameliyat olmaktadır. Ancak, her transgender birey ameliyat kararı almayabilir veya almak istemeyebilir.

Transeksüel: tıp ve psikoloji alanlarında kullanılan eski bir terim olmasına rağmen, tıbbi müdahale aracılığıyla bedenlerini kalıcı olarak değiştiren veya değiştirmeyi düşünen bazı kişiler tarafından hala tercih edilen bir sözcüktür. Çoğu transgender birey, kendilerini transeksüel olarak tanımlamaz ve transgender terimi tercih eder. İzlenecek en iyi yol, bireyin tercih ettiği terimi kendisine sormaktır.

Trans: transgender ve transeksüel için kullanılan kısaltılmış bir terimdir. Anlamı belirgin olmadığı ve yaygın bir biçimde anlaşılmadığı için, hedef kitlenin anlamayabileceğini göz önünde bulundurarak bu terimi dikkatli bir biçimde kullanın.

Yaşam tarzı: heteroseksüel bir yaşam tarzı olmadığı gibi, LGBTİ topluluğunun tamamı için geçerli olan tek bir yaşam tarzı da yoktur.